

Kształtowanie się lateralizacji u dzieci w wieku 0-3 lata

Stymulacja procesów mózgowych odbywać się może jedynie poprzez dostarczanie odpowiednich bodźców i zachęcanie dziecka do wykonania ważnych rozwojowo czynności.

Zapamiętajcie proszę - **najłatwiejsze i najskuteczniejsze jest stymulowanie rozwoju struktur mózgowych, w czasie gdy one powstają!**

Co możemy więc zrobić na tak wczesnym etapie rozwoju dziecka?

1. Dostarczać lewej półkuli bodźców językowych i rozpocząć naukę czytania (tak! nie pomyliłam się wymieniając ten rodzaj aktywności - szczegóły poniżej!).
2. Wybór dominującej części ciała należy stymulować poprzez wykonywanie czynności zmuszających do użycia jednej części ciała.

Nie sugerujemy prawej ręki - obserwujemy i jedynie co, to mobilizujemy do aktywności (pkt. 2 powyżej)!
Dominacja stronna jest niezależna od woli dziecka.

PROPOZYCJE ĆWICZEŃ : W 1 ROKU ŻYCIA DZIECKA:

- Od 6 miesiąca życia wspólne czytanie książeczek;
Początkowo Rodzic pokazuje wybrane elementy swoim palcem, później palcem dziecka -jednocześnie wypowiada nazwy obrazków i jeśli to możliwe równocześnie onomatopaje,

np. **to piesek, hau hau**
to kurka, ko ko
to autko, bum bum

POMOCE:

→ książeczki dla dzieci, których zapewne każde dziecko ma sporo w biblioteczkę.

- Od 6 miesiąca nauka odczytywania samogłosek; Rodzic pokazuje kartonik z drukowaną literą i głośno ją wypowiada.

POMOCE:

→ przygotowujemy etykiety z samogłoską:

- odręczne - piszemy czarnym pisakiem na białej kartce, litery drukowane, czcionka bezszeryfowa;

- drukujemy - samogłoski warto przygotować białym drukiem na czarnym tle. Wyniki badań neurobiologicznych pokazały, że koncentrowanie wzroku na obrazach przebiega najefektywniej, gdy stosuje się jasne wzory na ciemnym tle;

Proponowane czcionki to *Arial, Verdana, Tahoma* (bezseryfowe).
Warto zalaminować lub podkleić tekturą żeby były trwalsze.

- Od 9 miesiąca, podczas czytania książeczek, Rodzic reaguje podaniem nazwy na gest wskazywania palcem wykonywany przez dziecko.

Dziecko wskazuje pieska, rodzic mówi np.: Piesek! hau hau!

Nie zasypujemy dziecka potokiem słów, mówimy to co istotne poznawczo.

- Od 11 miesiąca Rodzic zachęca dziecko do manipulacji z wykorzystaniem różnych narzędzi użytku domowego lub odpowiedników zabawkowych. Pokazuje, jak należy używać przedmiotów, zachęca do naśladowania lub wykonuje czynność rączką dziecka.
- Od 12 miesiąca pierwsze próby rysowania; Rodzic kładzie kredkę/ołówek centralnie przed dzieckiem, aby mogło chwycić wybraną ręką, koryguje jedynie sposób chwytu.

- Rodzic układa obrazki kolejno **od lewej do prawej**.

Mogą to być ilustracje zwierząt, przedmiotów, zabawek, za każdym razem wypowiadając nazwę. W tym ćwiczeniu zależy nam na przetwarzaniu materiału od lewej do prawej.

Polecam wydrukować też obrazki do **ćwiczeń dźwiękonaśladowczych**. Niemowlę chętnie powtarza wówczas imitowane przez rodziców odgłosy zwierząt, pojazdów, narzędzi. Ponadto zabawy z onomatopiejami można traktować jako przygotowanie do późniejszego etapu nauki czytania.

POMOCE:

→Można przeglądnąć czeluścia internetu i wydrukować takie obrazki, które nam wpadną w oko.

→Fajnym patentem jest zakup gry ["Bystre oczko"](#) Adamigo (być może ktoś ma po starszaku). W tej grze mamy bardzo duży wybór barwnych obrazków, różnych kategorii. Do jednorazowej prezentacji wybieramy oczywiście tylko kilka sztuk. Gra "rośnie z dzieckiem" i później z pewnością wykorzystamy jeszcze jej potencjał.

→Przyjrzeć się w sklepach sieci Rossmann lub Empik serii pomocy Czu-Czu. Można wypatrzyć naprawdę fajne propozycje i inspirować się nimi. Np. [czu-czulotto](#), [czu-czu dźwięki](#).

W 2 ROKU ŻYCIA DZIECKA:

- Rodzic urozmaica zabawy z wykorzystaniem narzędzi. Zachęca dziecko do prób samodzielnego jedzenia łyżeczką, karmienia misia, lalki.
- Organizowanie zabaw ruchowych polegających na kopaniu i rzucaniu piłki. Zachęcanie do wchodzenia po schodach (trzymając za rączki/asekurując).
- Wrzucanie fasolek do butelki. Po jednej! nie kilka na raz.
- Napełnianie wiaderka łopatką. Często zmiana zabawki, aby dziecko jak najdłużej się nią posługiwało.

- Stymulowanie dziecka do powtarzania **sekwencji** (początkowo dwóch) **samogłosek**:
np. **AE**
UI
OA
syłab otwartych (spółgłoska + samogłoska) np. **BA MA PO ME**
- Ok. 24 miesiąca rozpoczynamy próby łączenia kropek - początkowo powinny być trzy, ustawione w linii prostej poziomo lub pionowo.
Ważny jest kierunek wykonywania ruchu zgodny z kierunkiem czytania (**lewa→prawa, góra→dół**).
Przy próbach rysowania koła należy korygować kierunek ruchu (musi być przeciwny do ruchów wskazówek zegara).
- Pierwsze próby liczenia z dzieckiem

Układamy obok siebie początkowo trzy, później więcej: kasztany, klocki, piłeczki i wskazującym palcem rozpoczynamy liczenie - **zawsze od lewej strony**.

- Używając gry memory ćwiczenia dobierania takich samych obrazków (można wykorzystać te obrazki z onomatopejami (2 identyczne zestawy).
- Czytanie z dzieckiem **samogłosek**.

Przygotowujemy na kartonikach drukowane litery.

Zabawa samogłoskami powinna przebiegać zgodnie z trzema etapami uczenia się:

- przez naśladownictwo (powtarzanie),
- współdziałanie (rozumienie, podawanie odczytanej przez rodzica odpowiedniej samogłoski),
- instrukcję (samodzielne czytanie).

- Czytanie z dzieckiem **wyrażeń dźwiękonaśladowczych** - zachęcanie do samodzielnego odczytywania lub do dokładania etykietek do obrazków.

Praca nad **opanowaniem umiejętności odczytywania wyrażen dźwiękonaśladowczych** opiera się na trzech etapach:

- powtarzania,
- rozumienia,
- nazywania (samodzielnego odczytywania).

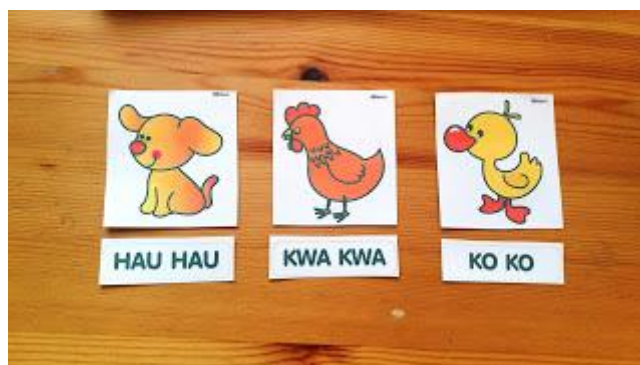
W tym przypadku nauka jest ułatwiona poprzez obrazki przywołujące odpowiednie dźwięki.

Czytamy dziecku sekwencje sylab i mówimy, by także "czytało" (mimo, że jest to etap powtarzania). Dziecko może wskazywać poznane samogłoski w wyrażeniach dźwiękonaśladowczych. To bardzo ważna umiejętność! Dokonuje wówczas analizy materiału literowego, która przygotowuje do opanowania w przyszłości umiejętności prawidłowego pisania!

Uwaga: samogłoski tak! ale mamy absolutny zakaz głoskowania!! Skupiamy się tu na sylabie/sekwencji sylab!!

POMOCE i rodzaje ćwiczeń:

1. Przygotowujemy 3 ilustracje i kartoniki z zapisanymi onomatopejami np.

Układamy, **po kolei** odczytując sylaby, kartoniki pod obrazkami.

Używamy gestu wskazywania palcem, dwukrotnie pokazując ilustrację zwierzątka i dwukrotnie wskazujemy na podpis.

2. Przygotowujemy pomoce - z jednej strony ilustracja, z drugiej strony napis (na oddzielnych kartkach żeby nie przebijało).

przód

tył

Pokazujemy ilustrację, obracamy kartkę i odczytujemy wyrażenie dźwiękonaśladowcze.

Zachęcamy do powtórzenia naszych działań.

Pamiętajmy, że ta prezentacja powinna zawsze wyglądać tak samo.

Ważna jest ilość powtórzeń w ciągu całego dnia.

Z każdym kolejnym razem zwiększamy liczbę prezentowanych ilustracji.

Globalne zapamiętywanie zapisanych wyrażen dźwiękonaśladowczych jest jednoczesnym ćwiczeniem pamięci symultanicznej.

3. Warto być kreatywnym i wymyślać urozmaicenia do znanych zadań. Np.:

Przygotowujemy planszę, na niej jest duży rysunek sytuacyjny pośrodku. Wokół zapisane są wyrażenia dźwiękonaśladowcze.

Dziecko otrzymuje małe kartoniki, na których z jednej strony znajduje się napis, z drugiej obrazek przedstawiający zwierzątko. Zadaniem dziecka jest odszukanie identycznego napisu (ćwiczenie identyfikacji obrazów wzrokowych), a potem odwrócenie kartonika, tak by ukazał się obrazek.

4. Można przygotować karty do gry "Piotruś", by można było dobierać pary: obrazek - wyrażenie dźwiękonaśladowcze.

5. Można wykorzystać drewniane układanki. Z drugiej strony zapisujemy odpowiadające mu wyrażenie dźwiękonaśladowcze - zarówno na planszy jak i na odwrocie zwierzątka.

7. Ważne, by wprowadzane onomatopeje pojawiały się w trakcie zabaw, spacerów, oglądania książeczek, bajek. Wyrażenia dźwiękonaśladowcze, które dziecko czyta, muszą się utrwalić w percepcji słuchowej.

8. Cenne jest korzystanie z książeczki "Kocham czytać. Zeszyt 2.

Wyrażenia dźwiękonaśladowcze".

W 3 ROKU ŻYCIA DZIECKA:

- Kontynuacja rysowania po śladzie i łączenie kropek, tworząc coraz trudniejsze wzory;
- Wprowadzanie ćwiczeń typu labirynty;
- Nawlekanie z dzieckiem koralików na sznurek - początkowo koraliki powinny mieć duże otwory, a sznurek usztywnioną końcówkę;

Możemy do tego celu wykorzystać makaron typu "koraliki" (wcześniej pomalowany farbami) i sznurówkę.

Można również wprowadzać powtarzanie sekwencji kolorów (dziecko układa koraliki wg rytmu: czerwony czerwony niebieski czerwony czerwony niebieski itd.).

Można przygotować kartki z narysowanymi kółkami - zadaniem dziecka jest odtworzenie podanej sekwencji.

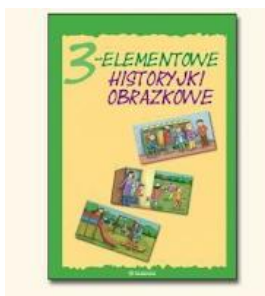
- Wprowadzanie pierwszych historyjek obrazkowych - początkowo dwa/trzy elementy, pokazujące następstwo czasowe, a nie przyczynowo-skutkowe.

Pilnujemy by dziecko układało w kolejności od lewej do prawej.

- Gdy dziecko dobrze sobie radzi wprowadzamy historyjki pokazujące związki przyczynowo-skutkowe (najpierw dwa elementy, potem trzy i więcej). Pilnujemy właściwego kierunku układania.

POMOCE:

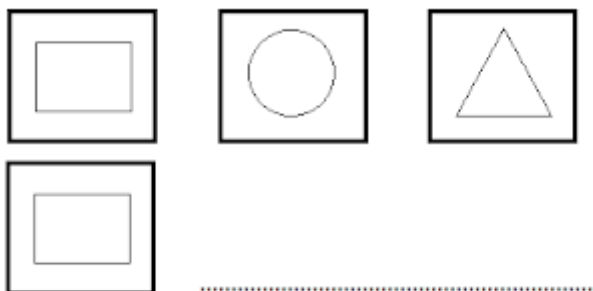
Możemy znaleźć w sklepach z zabawkami różne gry np.:

Odtwarzanie sekwencji trzech figur geometrycznych.

Przygotowujemy w 1 rzędzie sekwencję do powtórzenia - dziecko odtwarza ją pod spodem (rodzic i dziecko mają ten sam zestaw klocków/obrazków).

Ważne, aby dziecko układało klocki po kolei, **od lewej do prawej!**

- Ćwiczenie z dzieckiem układania obrazka z dwóch i trzech części.
Można pociąć np. kartki pocztowe, nieużywane kolorowanki, obrazki z gazety itp.

- Ćwiczenie pamięci sekwencyjnej ;
- Ćwiczenie pamięci symultanicznej;
- Odczytywanie sylab;

Niedługo powstaną osobne, obszernie posty z propozycjami ćwiczeń tego typu oraz post dotyczący kształtowania się lateralizacji u dzieci w wieku 4-6 lat.

Bibliografia:

"Metoda Krakowska wobec zaburzeń rozwoju dzieci" J. Cieszyńska

"Wczesna interwencja terapeutyczna" J. Cieszyńska, M. Korendo

Obrazki: Pixabay

Pomoce: Printrest